

EXCURSIÓ

DE

SARDANYOLA Á SANT JOAN D' HORTA

PER SANT ISCLE DE LAS FREIXAS.

8 ABRIL DE 1884.

Ab mos amichs D. Carles García Vilamala y D. Emili Borrell, á las 6.25 matí del nostre meridiá, deixárem Barcelona per la *línea* del Nort. A las 7.10 m. posavam peu á terra en la estació de Sardanyola, emprenent tot seguit la marxa per la carretera, que arrencant de la de Barcelona á Tarrasa, sota meteix de la citada estació, porta á San Cugat, á Rubí y al Papiol, en direcció N O. y O.

Entravam al poble de Sardanyola á las 7.20 m. y envers mitj carrer, uu xich mes amunt, á ma dreta, quasi enfront del carrer de Sta. María, pochs passos encara mes amunt, nos deturavam á «can Pere Sauló» que es l' *hostal*, á fi de desdejunarnos. Deixavam l' *hostal* á las 7.35 embocantnos en l' esmentat carrer de Sta. María, en direcció S. Acabat lo carrer, seguïrem per la meteixa direcció y despres cap al S E. un caminet que per entre camps y vinyas puja á

la casa-torre de «can Giralt» que deixarem (7 h. 45 m.) a mà esquerra seguint després un caminet ó corriol que a través de las vinyas baixa en direcció S. cap a la vall d'enfront, deixant a mà esquerra (7 h. 47) un camí que per entre vinyas també puja al cim del serradet de «Can Giralt.» Als pochs passos trobarem un camí de carros, de conreu de las vinyas, que seguirem en direcció S E. Trobarem després (7 h. 56 m.) la carretera que desde la estació de Sardanyola porta ab 20 ó 25 minuts a la grandiosa casa, pròxima, de «Canaletas» ó sia al S., baixant ab dos minuts al llit de la important riera de Sant Cugat, fort afluent del riu Ripoll, la qual té son origen en los sots de Sant Medi y de Collserola, en los de can Boba y de can Casas y en lo collet y serradets E. y N. de Valldoreix. Atravessarem la esmentada riera en direcció S., passant (7.59) per sota de la gran casa esmentada. A pochs passos y enfront s' ovira al mitj d' un camp, voltada de xiprés, una iglesieta que es la capella de la casa. A mà dreta deixarem (8 h.) la carretera que puja y termina a la casa. y prenguérem un camí a mà esquerra ó sia al S E. tenint a la meteixa mà vinyas, y a la oposada, un grandios y atapahit bosch de gegantins pins y de feixugas y colosals alzinas. Tot seguit (8 h. 3 m.) deixavam a la dreta la carretera ó camí que ab dos minuts porta a «can Codina» que s' ovira al S O. y prenguérem lo camí de carros, que primer en direcció E. y després S E. per entre boscos de pins, baixa a la riera de «can Coll», afluent de la de Sant Cugat, la qual té son origen en los sots de «can Sardà del Bosch» y nort del coll de Valldaura.

Al arribar a la vorera esquerra de la riera (8 h. 10 m.) deixarem allí la carretera que 's pert en lo llit d'aquella

y seguirem per breu moment per dita vorera amunt, ó sia cap al S., atravessant després á la vorera dreta y agafant un caminet que segueix pel meteix costat de la propia riera per entre grans boscos de geganteschs pins. Tot seguit (8 h. 13 m.) deixavam á má dreta la citada riera de «can Coll» á pochs passos del lloch ahont reb lo tribut de la riera de Sant Iscle. Atravessárem aquesta (8 h. 14 m.) prop de dita confluència seguint la direcció S., y després S E. y 'ns endinzárem en un gran bosch de pins y algunas alzinass, per la vorera esquerra de la mateixa riera, que tornárem á atravessar (8 h. 16 m.) pujant per entre bosch sempre d' altíssims pins y alzinass. Á má esquerra (8 h. 18 m.), ó sia al E., hi deixárem lo camí de carros que puja bosch amunt y que es lo que arrencant de «can Coll de Sardanyola» porta á Moncada. Tot seguit prenguérem lo camí de la dreta que baixa á la riera, que per tercera vegada (8 h. 19 m.) tornárem á passar. La riera de Sant Iscle té son origen en los sots de la Ventosa y Forat del Vent. Passada la riera pujárem per un camí de carros en direcció S E. passant (8 h. 22 m.) per la bonica y grandiosa casa-torre de «can Catá» que pertany á D. Leopold Gil de Barcelona. Desde aquesta casa seguirem lo camí, en la mateixa direcció y á las 8 h. 25 m. arrivavam á la iglesia de Sant Iscle de las Freixas, abans parroquial, situada al centre de la vall, ab la rectoria y altrass cinch casas. Altitut aproximada 120 metres.

En la rectoria, vehina á la iglesia, hi trobará l' excursionista bon aculliment per los masovers que la habitan, que podrán facilitarli pa, vi, ous y pollastres ó gallinas.

La iglesia de Sant Iscle es d' origen románich, en sa primitiva fábbrica. Es de creu llatina y feta á volta de canó.

Té tres altars, lo major ab un retaule del sigle xvii al xviii, de molt poch mérit. Més dolents son encara los dos altars dels costats un á cada ábside; la pica del baptisteri y la del aygua beneita son també de escás mérit. La fatxada es tota llisa, emblancada y sensa cap adorno. La porta es d' arch plá ú horisontal. Remata la fatxada lo campanar de punta, ab tres finestrals de front ab las respectivas campanas. Lo únich recomanable es l' ábside d' estil románich. Fins al any 1880, en que fou suprimida, era parroquia la iglesia de Sant Iscle; ara es sufragánea de Sardanyola. Celebra la festa major, que es la del poblet, que té unas 15 ó 20 casas escampadas y forma part del terme municipal de Sardanyola, per Sant Iscle y Santa Victoria.

A las 10 y 15 minuts deixavam la rectoria, atravessant, als pochs passos, sota meteix de «can Fermí,» un pont sobre la riera que baixa del coll del Forat del Vent. Deixàrem á má dreta lo camí de carros que baixa al llit de la meteixa riera y prenguérem lo camí de má esquerra que puja cap al S E. y S. arrivant á las 10'80 minuts á la gran casa de «can Llosas,» altitut aproximada 160 á 170 metres. Seguirem lo camí de carros per darrera de la casa, pujant per ell cosa d' un minut en direcció S E., lo deixàrem després, donchs que baixa cap al torrent ó riera, y prenguérem un caminet ó curriol accidentat que per bosch baix puja cap al S E.; seguint en amunt trobàrem vinyas á má dreta. Als 5 minuts de la casa, ó sia á las 10'35 m., lo camí, que ja té tant sols vinya á una y altra part, gira cap al S. seguint en pujada, pero més suaument. Després lo camí 's divideix en dos, (10'40 m.) lo que 's deixa á má dreta, al S., que baixa al torrent ó riera y lo de má esquerra cap al S E., que seguirem, pujant sempre per entre vinyas fins á un collet

(10 h. 43 m.) ahont deixàrem á má dreta un curriol que puja serrat amunt en direcció S. Seguirem lo camí de má esquerra que continúa en direcció S E. pujant suaument entre vinyas fins al coll de la Ventosa (10 h. 58 m.), altitut aproximada de 290 á 300 metres. En lo meteix coll hi ha una petita casa á la inglesa, tancada, que pertany al propietari de tots aquells vinyals, qui sol habitarla en la temporada d' estiu.

Del coll de la Ventosa per un camí que baixa en direcció S. E. tenint á alguna distancia á la dreta, sota del camí, al fons d' una vall la casa de «can Masdeu,» se baixa ab vint minuts á la riera del meteix nom, deixant á can «Guineuta» á má esquerra y á «can Sant Genís» á má dreta. Passada la riera y pujant per un caminet en direcció S. y á un minut ó dos de la riera 's troba la carretera que de Sant Andreu de Palomar porta á Sarriá; ab tres quarts d' hora escassos se baixa per la meteixa á Sant Andreu y ab deu minuts en direcció oposada á Sant Joan d' Horta.

Del coll de la Ventosa pel camí de má dreta en direcció O., en 15 minuts anàrem per la carena al coll del Forat del Vent,» altitut aproximada 320 á 325 metres.

Del coll del «Forat del Vent» pel camí que baixa cap al S., passant per «can Notari» y «can Jaumar» ab 15 ó 20 minuts se baixa á Horta.

Del coll citat seguint lo camí de la carena, en direcció també O. anàrem en cosa de 20 minuts al «coll ó Portell de Valldaura,» altitut aproximada 325 á 330 metres.

Del «Portell de Valldaura» pel camí que baixa al S., passant per lo «Laberinto» ab 15 ó 20 minuts tot lo més, se baixa á Horta.

En lo coll al N N O. bifurca 'l camí ab lo que vé també

de Sardanyola per «can Coll,» y «can Sardà del Bosch.»

À las 11 horas y 35 minuts deixavam lo «Portell de Vall-
daura» seguint en direcció S O. y O., la carena. À las onze
horas y 35 minuts passavam pel turó de Santa Maria, al-
titut aproximada 450 metres. Arrivavam á las 12 al coll de
Sant Geroni, altitut aproximada 400 metres deixant al
N., á má dreta lo camí de ferradura que per Sant Medí y
can Borrell porta á Sant Cugat ab una hora y mitja. Segui-
rem la carretera de Sant Cugat uns 2 minuts escassos, per
lo plá de la carena, prenent després un camí que en direc-
ció S O. puja per entre bosch, passant per Collserola, al-
titut aproximada 470 metres, á las 12 horas y 10 minuts.
Per allí hi passa lo camí de Gracia á Sant Cugat que dista
una hora y mitja. Creuárem dit camí pujant per un curriol,
sempre en direcció S O. y S. y á las 12 y 6 minuts arriva-
vam al cim del «Tibidabo,» altitut de 530 á 535 metres, y se-
guint la meteixa direcció baixárem al *restaurant* ó fonda
d'en Baldiró; arrivanthi á las 12'30, terminant allí tan
agradable excursió.

ARTHUR OSONA.
